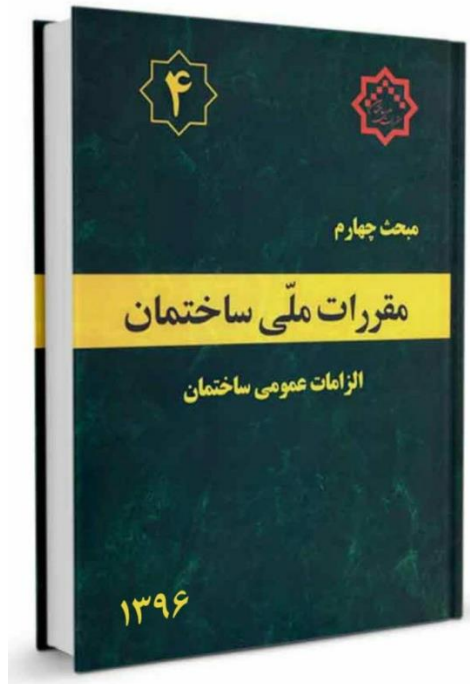

معرفی کامل مبحث چهارم مقررات ملی ساختمان - الزامات عمومی ساختمان

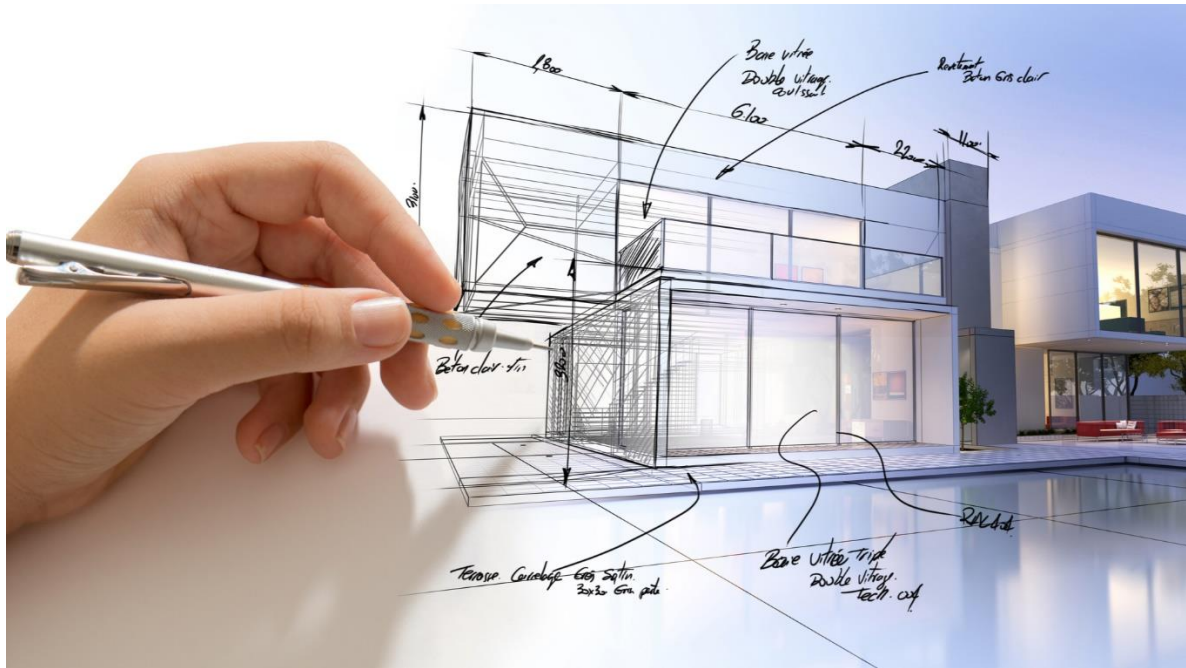
مبحث چهارم مقررات ملی ساختمان تحت عنوان «الزامات عمومی ساختمان» یکی از پایه‌ای‌ترین و فراگیرترین مباحث در نظام مقررات ملی ایران است که اصول کلی طراحی، ساخت و بهره‌برداری ساختمان‌ها را از نظر ایمنی، بهداشت، کارایی، آسایش و صرفه اقتصادی تبیین می‌کند. این مبحث به عنوان سنگ‌بنای طراحی معماری و همچنین معیار نظارت مهندسان ناظر، ضوابط پایه‌ای را برای فضاهای ساختمانی، نورگیری، تهویه، دسترسی‌ها، الزامات ایمنی و حتی مسائل زیست‌محیطی بیان می‌نماید.

در این مقاله به تمامی فصل‌ها می‌پردازیم و توضیحاتی در خصوص هر کدام ارائه می‌دهیم.

فصل ۱ - کلیات

در این فصل، اهداف کلی مبحث مشخص شده‌اند؛ مانند تأمین ایمنی، بهداشت، آسایش، صرفه اقتصادی، رعایت حداقل ابعاد فضاها، و اطمینان از کارکرد مناسب ساختمان در زمان بهره‌برداری. همچنین بر اهمیت توسعه پایدار، مصرف بهینه انرژی، و توجه به اقلیم تأکید شده است.

فصل ۲ - تعاریف

واژگان تخصصی مورد استفاده در متن مبحث مانند "تصرف"، "واحد تصرف"، "پیشگیری از وقوع جرم"، "حفاظ ایمن" و... در این فصل تعریف شده‌اند تا درک مشترکی برای تفسیر و اجرای مقررات ایجاد شود.

فصل ۳ - دسته‌بندی تصرف‌ها و فضاهای ساختمان

در این فصل، انواع کاربری‌های ساختمانی مانند مسکونی، تجاری، صنعتی، آموزشی، درمانی و تجمعی معرفی و طبقه‌بندی شده‌اند. هدف، تعیین الزامات خاص برای هر نوع کاربری بر اساس ویژگی‌های عملکردی آن‌هاست.

فصل ۴ - مقررات کلی

این فصل به مسائل اساسی مانند محدودیت‌های ارتفاع، مساحت، استقرار ساختمان روی زمین، همجواری کاربری‌ها، شکل و نمای ساختمان، پیش‌بینی تمهیدات مقابله با بحران، ایمنی ساکنان و مناسب‌سازی فضاها برای افراد دارای معلولیت می‌پردازد.

فصل ۵ - الزامات عمومی فضاها

فصل پنجم با تمرکز بر جزئیات فضایی ساختمان، الزامات مرتبط با ورودی‌ها، ارتباطات داخلی، اتاق‌های سکونت، فضاهای اشتغال، آشپزخانه، سرویس‌های بهداشتی، فضاهای باز، نورگیری و تهویه، انبار، توقفگاه و تاسیسات را تشریح می‌کند.

فصل ۶ - الزامات نورگیری و تهویه

بر اساس اصول بهداشت و آسایش، این فصل حداقل الزامات نور طبیعی، تهویه طبیعی و مصنوعی فضاها را تعیین کرده تا از شرایط اقلیمی، مصرف انرژی و سلامت ساکنان حفاظت شود.

فصل ۷ - مقررات اختصاصی برای تصرفها

هر نوع کاربری ساختمانی، الزامات خاص خود را دارد. در این فصل، مقررات اختصاصی برای ساختمان‌های مسکونی، اداری، آموزشی، درمانی، صنعتی و تجمعی به تفصیل آمده است.

فصل ۸ - مقررات ویژه ساختمان‌های بلند

این فصل به ساختمان‌های بلندمرتبه (معمولاً بیش از ۸ طبقه) می‌پردازد و الزامات خاص آن‌ها را از نظر ایمنی، دسترسی، خروج اضطراری، خدمات و نگهداری بیان می‌کند.

فصل ۹ - الزامات عناصر و اجزای مهم ساختمان

در این فصل به اجزای فیزیکی ساختمان شامل دیوارها، کف، سقف، نما، پشت‌بام، پنجره‌ها، درها، پله‌ها، نرده‌ها، عایق‌کاری، دودکش، شومینه، عایق صوتی و حرارتی، سیستم دفع زباله، تجهیزات و... پرداخته شده است.

معرفی پیوست جدید: «ضوابط حفاظتی و انتظامی ساختمان»

در راستای پیشگیری از جرائم ساختمانی مانند سرقت و تأمین ایمنی بهره‌برداران، پیوستی با عنوان «ضوابط حفاظتی - انتظامی ساختمان» اخیراً به مبحث چهارم اضافه شده است. این پیوست بر اساس بند "پ" ماده ۳۳ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و برنامه ششم توسعه تهیه شده و از سال ۱۴۰۱ لازم‌الاجرا گردیده است. این ضوابط شامل الزامات طراحی حفاظتی، استفاده از تجهیزات ایمن، اجرای سیستم‌های امنیتی مانند درهای ضدسرقت، نورپردازی، دوربین مدار بسته، تابلوهای هشداردهنده، و الزام همکاری نهادهایی مانند شهرداری و فرماندهی انتظامی در مرحله صدور پروانه می‌باشد. هدف اصلی این پیوست، کاهش فرصت‌های ارتکاب جرم و ارتقاء امنیت روانی و فیزیکی بهره‌برداران در تمامی کاربری‌های ساختمانی (مسکونی، تجاری، صنعتی و...) است.

نتیجه‌گیری

مبحث چهارم با تبیین اصول بنیادین طراحی و بهره‌برداری، بنیانی مستحکم برای ایمنی، آسایش، بهداشت و کارایی ساختمان‌ها فراهم کرده است. افزودن پیوست حفاظتی نیز نشان از رویکرد جدید مقررات ملی به ابعاد امنیت اجتماعی و شهری دارد. رعایت دقیق این الزامات، گامی اساسی در جهت ساخت ساختمان‌هایی ایمن، هوشمند و متناسب با نیازهای امروز جامعه است.

TAVAT